

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Ohlas písní českých**

Autor: **Čelakovský, František Ladislav**

Vydavatel: **Jindř. Bačkovský**

Vydáváno v letech: **1936**

Stránky: **11, 12, 13, 14, 15**

Toman a lesní panna.*)

Večer před svatým Janem
mluví sestra s Tomanem:
„Kam pojeděš, bratře milý,
v této pozdní na noc chvíli
na koníčku sedlaném,
čistě vyšperkovaném?“

„Do Podhájí k myslivci
musím ke své děvčici;
znenadání nemám stání,
zas mě čekej o svítání.
Dej, sestřičko, dej novou
košiličku kmentovou,
kamizolku růžovou.“

---

*) Starodávné jméno víly, u jižních Slovanů po tu dobu běžné, přišlo dávno v zapomnutí u našeho národu (již v XVII. století Rosa a Pešina ji jménem řecké Hekate vykládají!), ačkoliv podstatou svou víla po některých krajích posaváde jest známa i našemu prostému lidu, přijavši u něho nazvání lesní panny. Kroj a podoba lesních pannen v prstonárodních báchorkách a pohádkách rozdílně se líčí. Mně ze všech obrazův přijatý v této básni nejlépe se líbil. Vypravuje se též o lesních pannách, že tu noc před svatým Janem Křtitelem největší mají moc nad člověkem, a protož není radno vydávati se té doby do polí, mnohem méně do lesa.

Jiskra padla pod koníčkem,
sestra volá za bratříčkem:
„Slyš, Tománku, radu mou,
nedávej se doubravou:
Objed' dolem k Svaté Hoře,
ať nemám po tobě hoře,
dej se raděj v zápolí,
ať mě srdce nebolí.“

Nejel Toman doubravou,
dal se cestičkou pravou;
a v Podhájí u myslivce
nový domek jedna svíce,
hostí mnoho pospolu,
jizba plna hovoru.

Smutkem Toman obklopen
patří s koně do oken:
děvče láskou jen rozplývá,
na ženicha se usmívá;
otec jedná námluvy,
matka hledí obsluhy.
Jedl', pili, rozprávěli,
dobrou vůli spolu měli,
žádný na to nic nedbal,
kůň že venku zařehtal
a mládenec zavzdychal.

Panna jenom snoubená
najednou se zarděla;
svědomí ji přece tlačí,
šeptá cosi sestře mladší.
Sestřička od večere
vyšla rychle za dvěře.
„Na věky se, Tomane,
milá s tebou rozstane,
jinému se dostane.

Najezdil jsi se k nám dosti,
dnes tu máme bližší hosti,
hledej sobě jinde štěstí.“

Toman koněm zatočil,
v širé pole poskočil,
zaťal zuby, smračil čelo,
kolem všecko neveselo.
Půlnoc byla, měsíc zašel,
sotva jezdec cestu našel;
prudce hned, pak loudavě
ubíral se k doubravě.
„Všecky krásné hvězdičky
ze tmy jsou se prosypaly,
proč vy, moje mladé dni,
ve tmách jste se zasypaly!“

Jede, jede doubravou,
les šumí mu nad hlavou,
větrík chladný z noci fouká,
nad ouvalem sova houká;
koník blýská očima,
koník stríhá ušima.

Cupy dupy z houštiny
letí jelen v mejtiny,
na jelínku podkasaná
sedí sobě lesní panna;
šaty půl má zelené,
půl kadeřmi černěné,
a ze svatojanských broučků
svítí pásek na kloboučku.

Třikrát kolem jak střela
v běhu koně objela,
pak Tomanovi po boku
vyrovnává v plavném skoku:

„Švarný hochu, nezoufej,
bujným větrům žalost dej,
jedna-li tě opustila,
nahradí to stokrát jiná.
Švarný hochu, nezoufej,
bujným větrům žalost dej!“
To když sladce zpívala,
v oči se mu dívala
lesní panna na jelenu,
Toman cítí v srdci změnu.

Jedou, jedou pospolu
měkkým mechem do dolu,
panna Tomanu po boku
vyrovnává v plavném skoku:
„Švarný hochu, skloň se, skloň:
jenom dále se mnou hoň.“
líbí-li se ti mé líce,
dám radostí na tisíce.
Švarný hochu, skloň se, skloň,
jenom dále se mnou hoň.“
To kdy panna zpívala,
za ruku ho ujala;
Tomanovi rozkoš proudem
prolila se každým oudem.

Jedou, jedou dál a dál
podlé řeky, podlé skal,
panna Tomanu po boku
vyrovnává v plavném skoku:
„Švarný hochu, můj jsi, můj!
K mému bytu se mnou pluj;
světla denního v mém domě
věčně nezachce se tobě.
Švarný hochu, můj jsi můj —
k mému bytu se mnou pluj!“

To kdy panna zpívala,
v ústa jezdce líbala,
v náručí ho objala.
Tomanovi srdce plesá,
uzdu pouští, s koně klesá
pod skalami prostřed lesa.

Slunce vyšlo nad horu,
skáče koník do dvoru;
smutně hrabe podkovou,
řehce zprávu nedobrou.
Sestra k oknu přiskočila
a rukama zalomila:
„Bratře můj, bratříčku můj!
Kde skonál jsi život svůj!“

—

II.

Jízda k milé.

Slunce za horami,
po dolích se stmívá:
Škoda tebe, můj zlatý tatíčku,
že tě zem ukrývá.

Vstávaje, lehaje
na tebe myslívám,
bez žalosti za tvou dobrou duši
k Bohu se modlívám.

Jedna žalost — žalost
jen mi srdce hněte,
že nevidíš, jaké tu na světě
šťesčí pro mne kvete.